Lausunto

20.06.2018 198/31/2018

Asia: LVM/2038/01/2017

Luonnos digitaalisen infrastruktuurin strategiaksi

Lausunnonantajan lausunto

Yleiset huomiot strategialuonnoksesta

Liikenne- ja viestintäministeriö on valmistellut luonnoksen digitaalisen infrastruktuurin strategiaksi, joka sisältää Suomen laajakaistatavoitteet vuodeksi 2025 sekä keinot tavoitteiden saavuttamiseksi. Strategiassa käsitellään sekä valokuiturakentamisen edistämistä että tarvittavia taajuuspoliittisia linjauksia 5G:n käyttöönottamiseksi.

Valtiontalouden tarkastusvirasto pitää strategialuonnoksessa asetettuja tavoitteita sinänsä kannatettavina. Tarkastusvirasto kiinnittää kuitenkin huomiota siihen, että luonnos sijoittuu monilta osin strategian ja toimeenpanosuunnitelman välimaastoon: tietyt asiat ja aikataulut on kuvattu strategiaa tarkemmalla tasolla ja tietyt asiat toimeenpanosuunnitelmaa karkeammalla tasolla. Vaikka strategioiden laatimisesta ei ole valtionhallinnossa olemassa yhtenäistä ohjeistusta, säädetään talouden monivuotisesta suunnittelusta mm. talousarviolaissa ja -asetuksessa. Tarkastusvirasto on viime vuosina valmistuneissa tuloksellisuustarkastuksissaan arvioinut useita strategioita, ja tämän perusteella hyvältä julkishallinnon strategialta voidaan vaatia ainakin seuraavaa:

1) Strategiassa on tavoite ja keinot sen saavuttamiseksi.

2) Strategian linjaukset on sovitettu ylemmän tason asiakirjojen linjauksiin.

3) Strategia on resurssit ja toimintaympäristö huomioon ottaen tarkoituksenmukainen. Tämä tarkoittaa VTV:n näkökulmasta sitä, että esitettävät strategialinjaukset on joko sovitettu olemassa / tiedossa oleviin resursseihin tai vähintäänkin niiden kustannuksista on esitetty arvio laatimisvaiheessa. Myös vaihtoehtoiskustannukset tulisi voida esittää jollakin tavalla.

Tarkastusvirasto kiinnittää huomiota siihen, että strategialuonnoksessa ei ole mainintoja toimintavarmuudesta (mm. vikasietoisuus) ja kyberturvallisuudesta (mm. sen kehittäminen IoT-maailmassa). Näitä asioita voidaan pitää keskeisinä lähtökohtina ei ainoastaan edistyneen digitaalisen infrastruktuurin hyödyntämisessä strategialuonnoksen kohdassa (1.2 Tulevaisuuden tarpeet) kerrotun mukaisesti vaan myös infrastruktuurin suunnittelussa ja rakentamisessa. Koska Suomi on osa EU:n yhteisöä ja sen sisämarkkinoita, olisi strategialuonnoksessa voinut käsitellä laajemmin niitäkin asioita, joita mainitaan mm. Euroopan Parlamentin ja Neuvoston direktiivissä (Eu) 2016/1148 toimenpiteistä yhteisen korkeatasoisen verkko- ja tietojärjestelmien turvallisuuden varmistamiseksi koko unionissa.

Strategialuonnokseen on kirjattu tavoitteeksi, että ”Suomessa tarjottavat kiinteät ja langattomat laajakaistaverkot ovat nopeudeltaan, laadultaan ja viiveeltään riittäviä tulevaisuuden palveluiden ja innovaatioiden tarjoamiseksi”. Vaikka tämän tavoitteen mittaaminen on vaikeaa, tulisi strategian olla tältä osin täsmällisempi. Strategiassa tulisi esim. kuvata, miten riittävyyttä tullaan arvioimaan ja seuraamaan strategiakaudella. Nyt jää epäselväksi, miten toimenpiteiden riittävyyttä voidaan arvioida, kun tavoitetasokin on epämääräinen.

5G-verkkojen rakentumisen edistämiseen liittyvät taajuuspoliittiset toimenpiteet

-

Verkkojen kustannustehokkaan ja nopean rakentamisen edistäminen

Euroopan tietoturvavirasto ENISA (www.enisa.europa.eu) on varoittanut monista 5G-verkkoihin liittyvistä uhista 28.3.2018 julkaistussa raportissaan Signalling Security in Telecom SS7/Diameter/5G. Uhkiin liittyvät riskit on luokiteltu keskisuurista suuriin. Niistä tässä raportissa ei ole mainintaa.

Raportissa ei riittävästi käsitellä 5G-verkkojen laajasta käyttöönotosta syntyviä kilpailuetuja Suomelle yritysten kannalta.

Investointien ja rahoituksen riittävyyden varmistaminen

-

Markkinoiden toimivuuden edistäminen

-

Tutkimuksen ja innovaatioiden tukeminen

-

Muuta huomioitavaa

Okko Matti
Valtiontalouden tarkastusvirasto

Kalijärvi Teemu
Valtiontalouden tarkastusvirasto